

Udfordringer i vejledningen

FUETS
Vejlederkonference oktober 2011

Pædagogisk konsulent
Undervisningsministeriet

Jørgen Brock

jb@udst.dk

3395 5685

Indhold

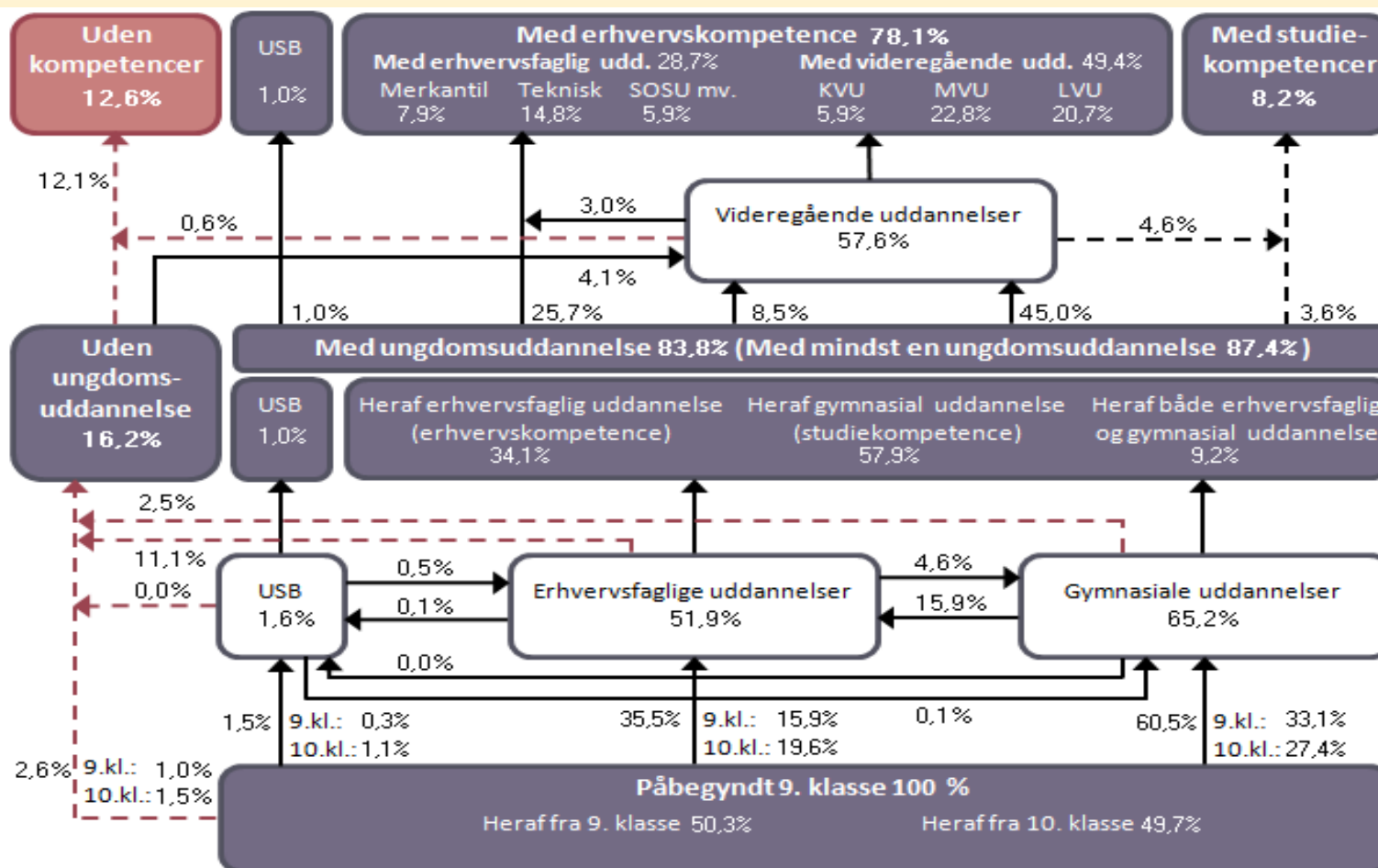
- Baggrundstæppe...økonomi, vækst etc.
- Evaluering af ungepakke 2, status
- Ny regering / regeringsgrundlag
- Effekt af vejledning

Hvorfor er det vigtigt, at unge gennemfører en uddannelse?

- Unge rammes i højere grad af ledighed end andre grupper.
- Unge, som i ”gode tider” havde problemer med uddannelse og beskæftigelse har fået det endnu sværere.
- Uddannelse øger sandsynligheden for, at man er i beskæftigelse.
- Hvis flere får en uddannelse, vil der være færre på offentlig forsørgelse.
- Man får en højere livsindkomst, hvis man har en uddannelse.
- Mere en 9 ud af 10 kontanthjælpsmodtagere har ikke en kompetencegivende uddannelse.
- Personer med uddannelse har mindre risiko for at være på langvarig offentlig forsørgelse.
- Forældrebaggrund har stor betydning for, om man får en uddannelse.
- Hver tiende, der falder fra en uddannelse overgår til kontanthjælp.
- Antallet af unge på kontanthjælp kan reduceres, hvis frafaldet begrænses.

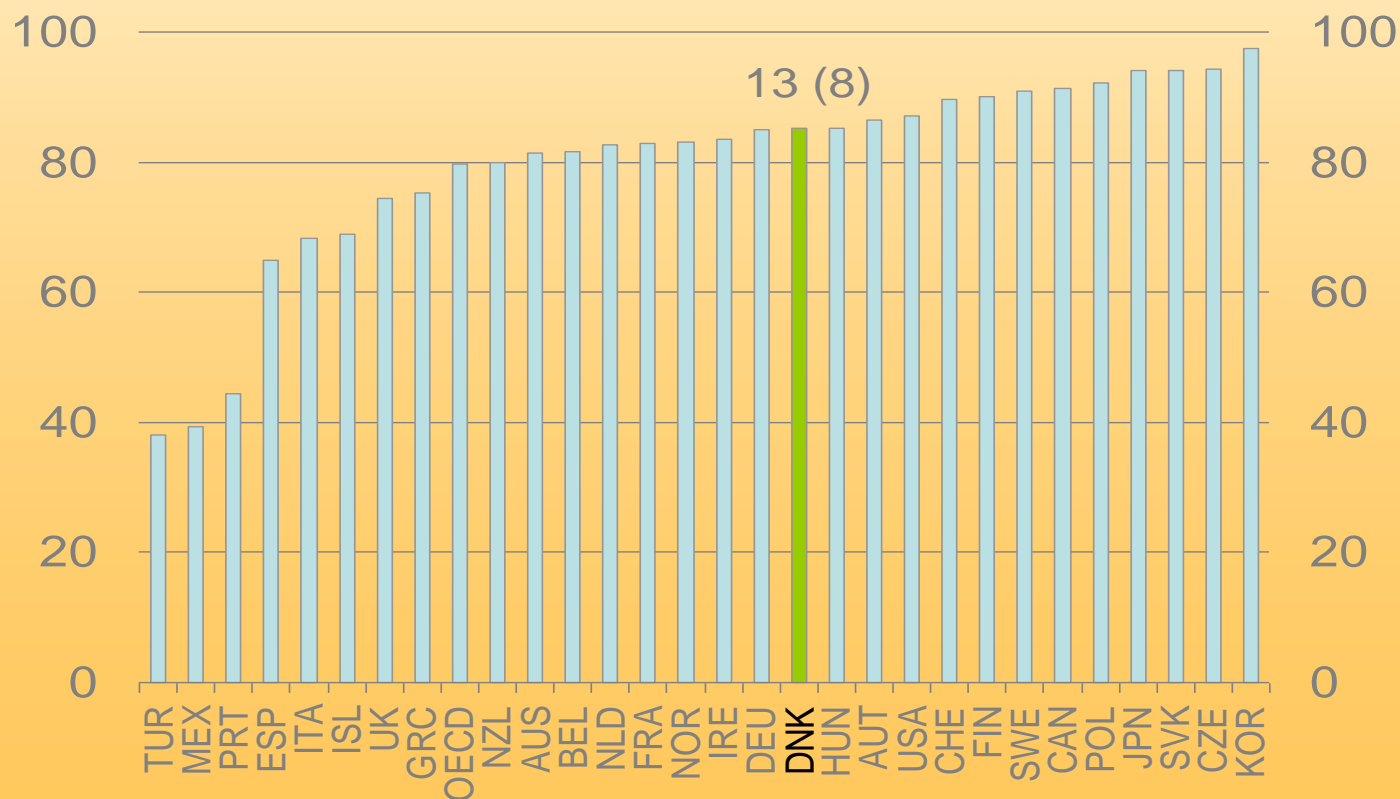
Profilfigur, hele landet

25-34-årige med mindst en ungdomsuddannelse, 2007 KER10

Pct. af de 25-34-årige

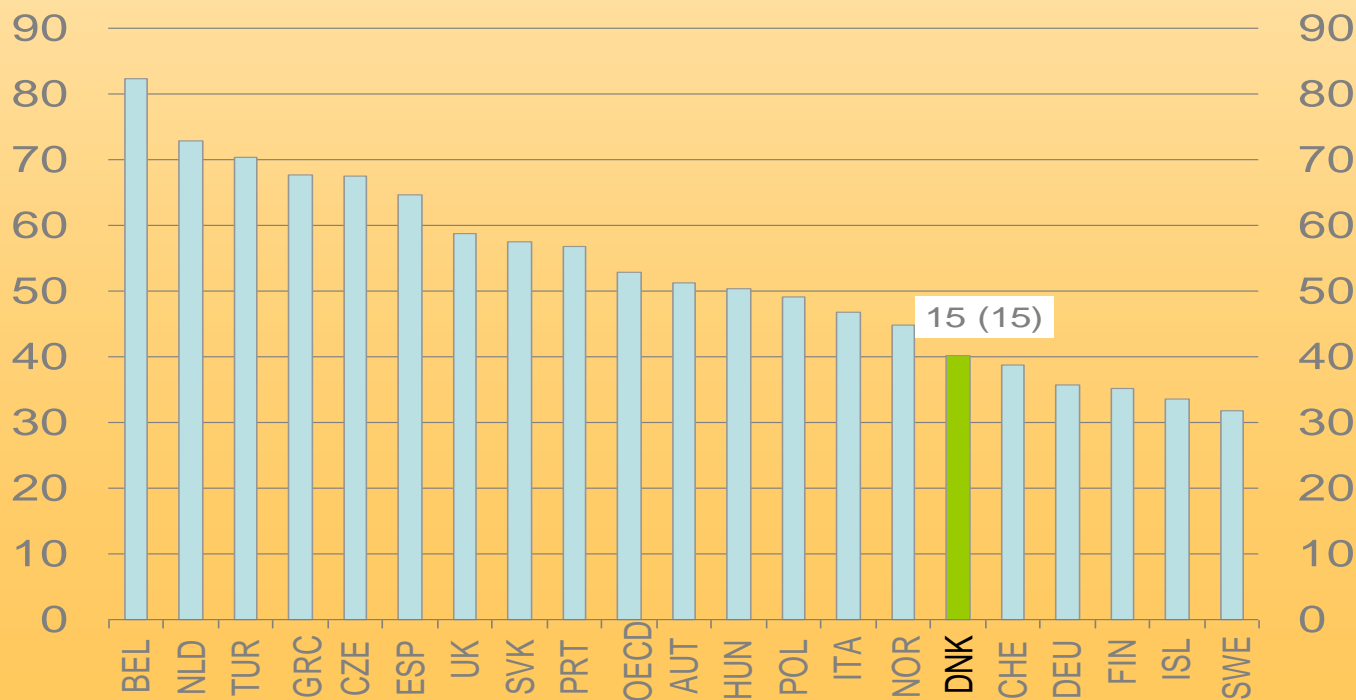

Danske unge bliver sent færdige! KER10

25 år eller yngre ved færdiggørelse, 2007

Pct. af de studerende

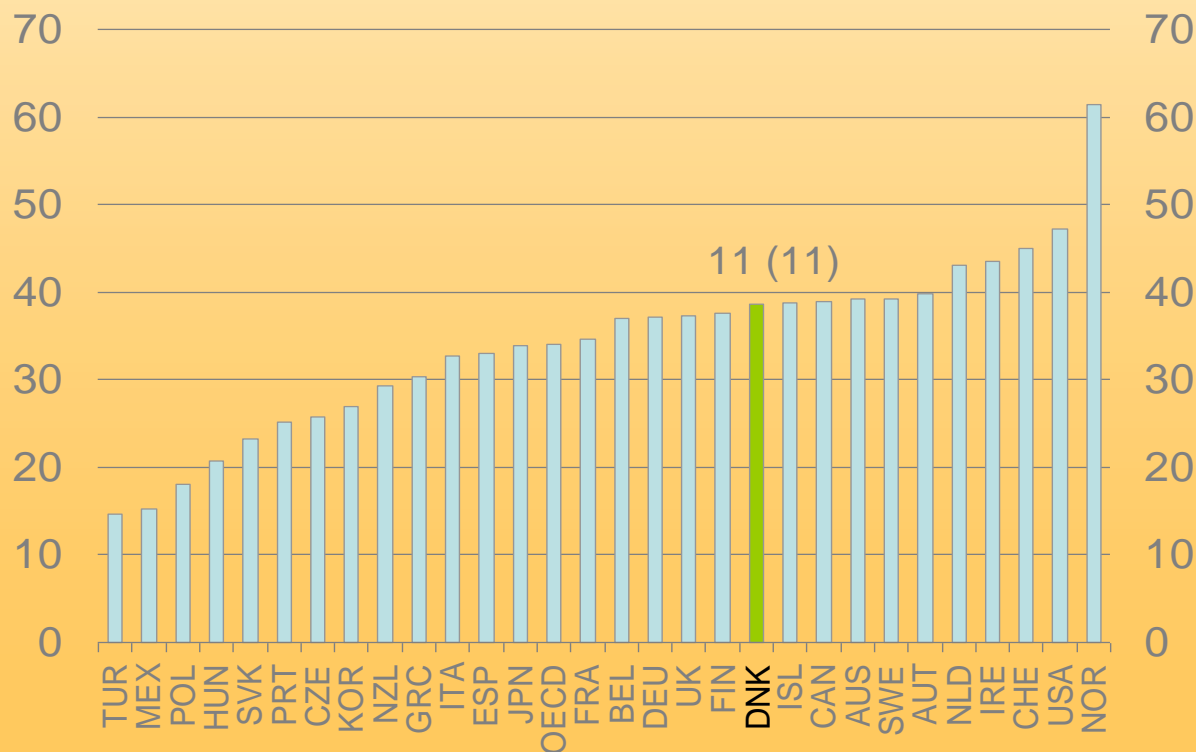

Bruttonationalprodukt i OECD-landene KER 10

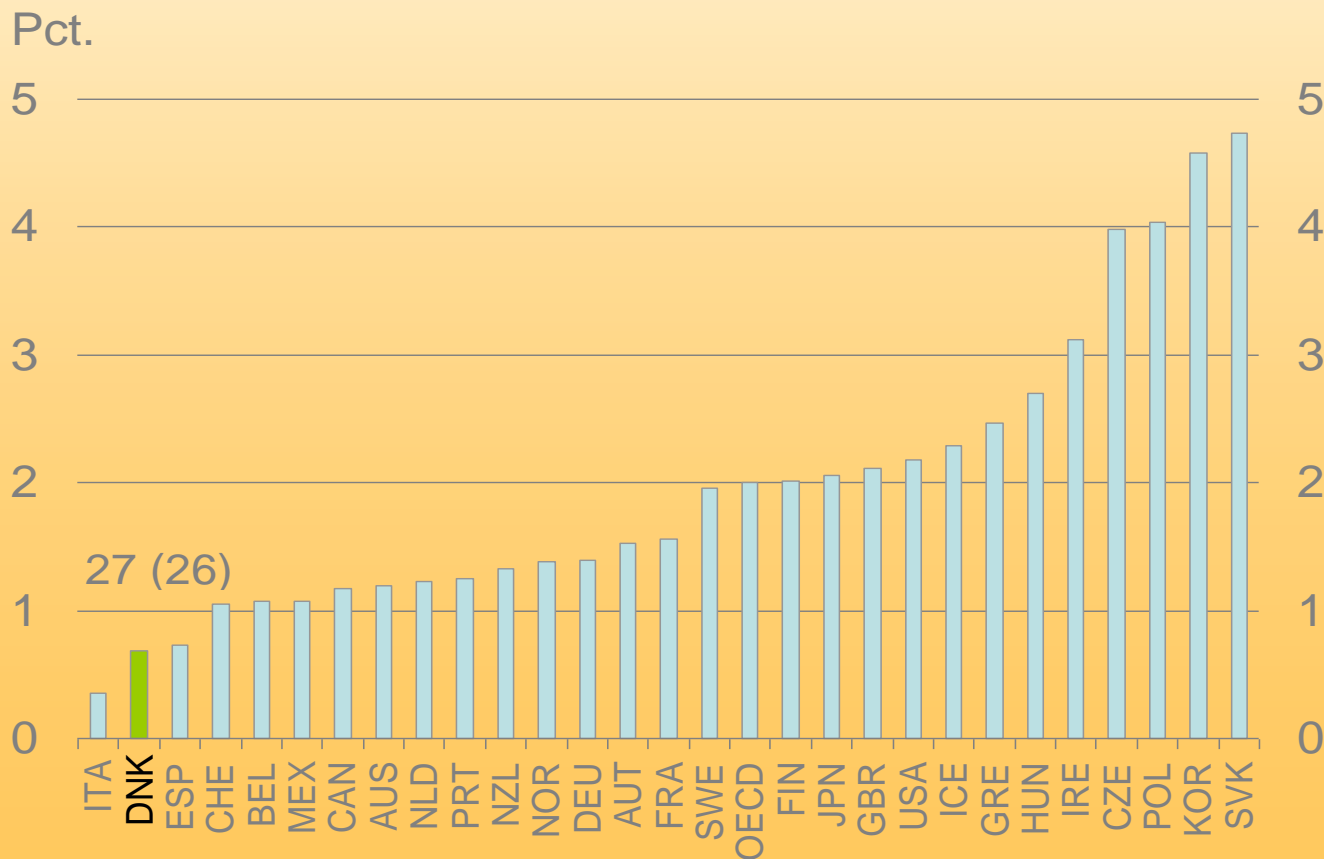
BNP pr. Indbygger 2008

1.000 USD (PPP)

Produktivitetsvækst 98-08 KER 10

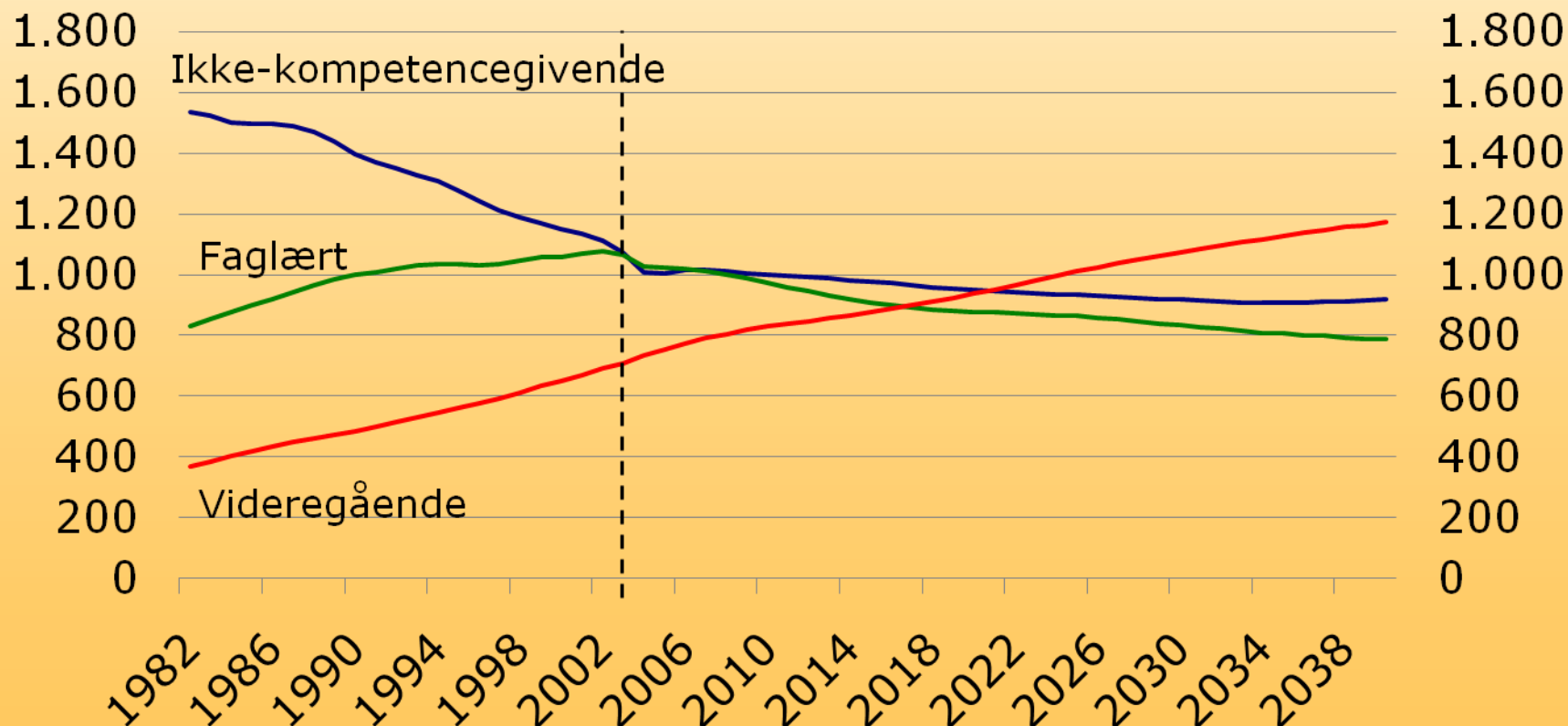

Ændring i arbejdsstyrkens uddannelsesbaggrund

Antal personer i arbejdsstyrken, 16 år og derover, 1.000 personer

Anm.: Databrud fra 2003 til 2004. Før 2004 vedrører personer fra 15 år og opefter.

Kilde: Specialkørsel fra Danmarks Statistik (RAS), DREAM (2008) og DA.

Andel, der har gennemført en uddannelse i procent

	Gymnasial uddannelse	Erhvervsuddannelse
På normeret tid	80,4	30,9
På normeret tid + 3 år	87,7	52,3

Kilde AE/DS

Evaluering af Ungepakke II

Specifikke evalueringsinitiativer

- *Initiativ 1:* Alle 15-17-årige skal følge **uddannelsesplanen**, og kommunerne skal følge op herpå
  - *Initiativ 2:* Vurdering af den unges **uddannelsesparathed**
  - *Initiativ 3:* **Overgang** til ungdomsuddannelserne
  - *Initiativ 4:* Etablering af **kommunale tilbud** for 15-17-årige
  - *Initiativ 5:* Nye muligheder for **10. klasse**
  - *Initiativ 6:* **Bortfald af krav** om anvendelse af introduktionskurser, nedsat obligatorisk brobygning i 10. klasse, bortfald af krav om vejledning i 6. klasse og genetablering af muligheden for erhvervspraktik i 8. klasse
-

Specifikke evalueringsinitiativer

- *Initiativ 7:* Etablering af **e-vejledning**
- *Initiativ 8:* Udvikling og drift af system til samkøring af data (**Ungedatabasen**)
- *Initiativ 9:* **Målretning af ressourcer** til institutionernes indsats for frafaldstruede
- *Initiativ 10:* Fleksible eud-forløb (**eux**)
- *Initiativ 11:* **Produktionsskole**baseret lærlingeuddannelse
- *Initiativ 12:* Den lokale **implementering**

Evaluering af Ungepakke II

Evalueringen skal give forligskredsen grundlag for at tage stilling til, *om hvert af de 12 initiativer efter 2012 skal fortsætte uændret, justeres eller lukkes ned.*

Overordnede evalueringsspørgsmål:

- Er initiativerne **implementeret** som **forudsat**?
  - Er de implementeret og forankret organisatorisk på den **mest hensigtsmæssige måde**?
  - Vurderes initiativerne **brugbare** og **relevante**?
  - Vurderes initiativerne at have **effekt**?
  - Hvordan er **samspelet** mellem initiativerne?
-

Evaluering... hvordan?

Evaluering afsluttes medio 2012 (finanslovsforhandlingerne 2013)

Konsortium: Pluss Leadership, Epinion og Center for Ungdomsforskning (CEFU)

Der indsamles 5 typer data:

- Registerdata fra ungedatabasen, optagelse.dk, m.v.
- Aktør-survey
- 2 unge-surveys
- Unge, der ikke er i gang
- Unge i 9./10. klasse – uddannelsesparathed
- Casesudier – 6 udvalgte kommuner: Odense, Frederikshavn, Køge, Kalundborg, Ishøj og Tønder
- Dokumentstudier

Første delrapporter til efteråret 2011:

- Uddannelsesparathed
- Fastholdelsesarbejdet

Uddannelsesparathed!

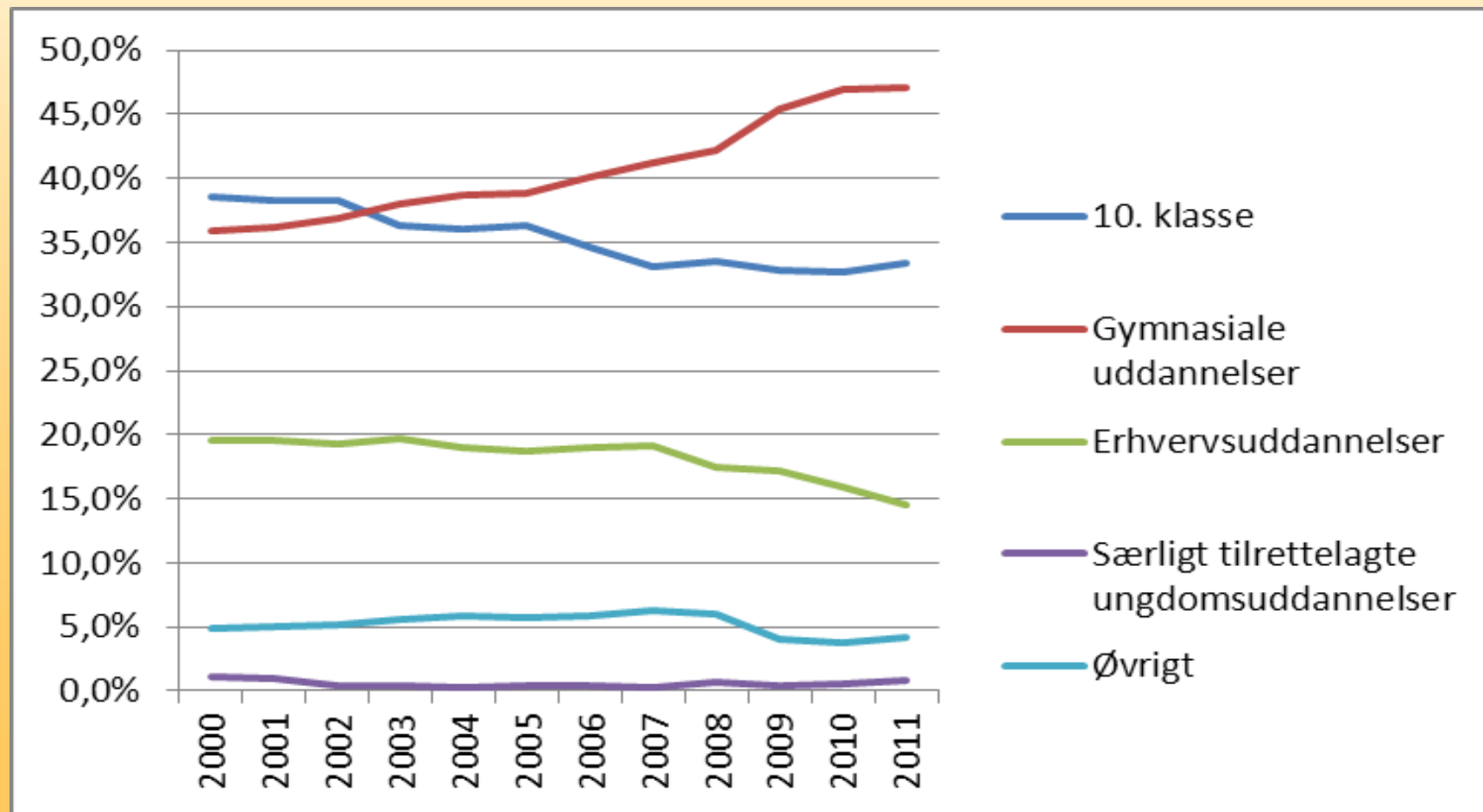
Uddannelsesparathedsvurderinger

Vurderet ikke-parat i forhold til antallet af unge der søger EUD og GYM

- Albertslund 12,8%
  - Ishøj 12,3%
  - Ringsted 11,7%
  - Roskilde 10,8%
  - Brøndby 10,3%
  - København 9,9%

  - Middelfart 1,9%
  - Varde 0,8%
  - Glostrup 0,0%
  - Samsø 0,0%, Læsø 0,0%, Fanø 0,0%, Ærø 0,0%
-

Tilmelding til ungdomsuddannelserne 2011

To nye ministre inden for børn, uddannelse, forskning

- Børne- og undervisningsminister
  - **Christine Antorini (S)**
- Minister for forskning, innovation og videregående uddannelser
  - **Morten Østergaard (R)**

Det nye regeringsgrundlag

UDDANNELSE, FORSKNING OG KOMPETENCER

- Højere kvalitet i dagtilbuddene
- En bedre folkeskole, så flere unge lærer mere
- Bedre kvalitet i ungdomsuddannelser og uddannelsesgaranti til alle unge
- Videregående uddannelser og forskning på et højt niveau
- Hurtigere igennem uddannelserne
- En høj innovationskapacitet
- Forskning som vækstmotor
- Mere uddannelse til dem, der har fået mindst uddannelse

Fornyelse af det danske uddannelses- og forskningssystem - 1

- Kvaliteten af daginstitutionerne øges. Regeringen vil drøfte veje hertil med kommunerne - f.eks. minimumsnormeringer
- En bedre folkeskole, der giver alle børn mulighed for at lære så meget som muligt, og få et højere fagligt udbytte af undervisningen, og giver børnene lyst til og forudsætninger for at gennemføre en ungdomsuddannelse
- Flere uddannelsespladser til unge og en uddannelsesgaranti på erhvervsuddannelserne – med sikkerhed for praktikpladser

Fornyelse af det danske uddannelses- og forskningsystem - 2

- Bedre kvalitet i ungdomsuddannelserne ikke mindst på erhvervsuddannelserne med henblik på at begrænse det alt for store frafald
- Højere kvalitet på de videregående uddannelser
- Hurtigere igennem uddannelserne

Fornyelse af det danske uddannelses- og forskningsystem - 2

- Forskning på et højt niveau, så vi lægger fundamentet for fremtidens arbejdspladser og velstand. Forskningen afbureaukratiseres og forankres bredere i uddannelsesverdenen end hidtil.
- Mere uddannelse til dem, der har fået mindst uddannelse, herunder kompetencegivende uddannelse til ufaglærte, for at opkvalificere til nye jobmuligheder og dermed forbedre Danmarks konkurrenceevne

Højere kvalitet i dagtilbuddene

- Alle børn har ret til en god start på livet, hvor de har en tryk hverdag og bliver set og anerkendt
- Gode dagtilbud er en vigtig forudsætning for at bryde den sociale arv
- Børn har brug for tryk, udfordring, leg, samvær med voksne – ikke blot opsyn

En bedre folkeskole, så flere unge lærer mere

- En faglig stærk folkeskole, der har plads til og er attraktiv for alle børn
- Færre elever modtager specialundervisning og flere inkluderes i den almindelige undervisning med de nødvendige støtteforanstaltninger og faglige udfordringer
- Regeringen indbyder alle partier til forhandlinger om ”en ny start for folkeskolen” og til et reelt partnerskab med folkeskolens aktører
- Regeringen vil se positivt på ansøgninger fra kommuner, der ønsker at dispensere fra reglerne om kvalitetsrapporter, elevplaner mv.

Bedre kvalitet i ungdomsuddannelser og uddannelsesgaranti til alle unge

- Det er regeringens mål, at 95 procent af en ungdomsårgang gennemfører mindst en ungdomsuddannelse i 2015
- Der skal i særlig grad sættes ind over for det store frafald på erhvervsuddannelser
- Der skal være valgmuligheder for dem, der ikke umiddelbart kan gennemføre en ungdomsuddannelse
- Regeringen vil i de kommende år oprette flere uddannelsespladser, så de unge kan komme i gang med en uddannelse

Bedre kvalitet i ungdomsuddannelser og uddannelsesgaranti til alle unge

- Regeringen vil som led i trepartsdrøftelserne komme med bud på, hvordan vi kan sikre bedre kvalitet på erhvervsuddannelserne
- Regeringen vil skærpe uddannelsesgarantien og sikre praktikpladser, så alle kan afslutte deres erhvervsuddannelse, bl.a. ved indførelse af sociale klausuler, hvor der ved offentlige udbud laves aftaler om, at leverandøren opretter eller har oprettet et bestemt antal praktikpladser
- Det skal være dyrere for virksomheder, der ikke tager lærlinge, at svinge deres ansvar

Bedre kvalitet i ungdomsuddannelser og uddannelsesgaranti til alle unge

- Regeringen ønsker generelt at øge kvaliteten af ungdomsuddannelserne, herunder de gymnasiale uddannelser
- Der er bl.a. behov for at nedbringe klassestørrelserne –der skal laves et serviceeftersyn af de gymnasiale uddannelsers indhold og rammer
- Regeringen vil desuden nedsætte et udvalg, som skal udarbejde forslag til en taxameterreform, der fordeler ressourcerne til ungdomsuddannelserne mere retfærdigt. Taxametersystemet skal bl.a. tage højde for uddannelsesstedernes forskellige geografiske og sociale udfordringer

Bedre kvalitet i ungdomsuddannelser og uddannelsesgaranti til alle unge

- Til unge, der ikke har forudsætninger for at gennemføre en almindelig ungdomsuddannelse, skal der indføres en **fleksuddannelse** med skræddersyede uddannelsesforløb, hvor den unge kan gennemføre moduler indenfor ungdomsuddannelser, produktionsskoler og højskoler mv., der tilsammen skal udgøre en fuld ungdomsuddannelse

Videregående uddannelser og forskning på et højt niveau

- Der mangler en langsigtet plan for udvidelse og forbedring af de videregående uddannelser.
- Der skal langt flere studiepladser til, hvis behovet for veluddannet arbejdskraft skal opfyldes.
- Der er brug for forbedringer af uddannelserne, hvis frafaldet på studierne skal undgås.

Videregående uddannelser og forskning på et højt niveau

- Regeringen vil hæve målsætningen for, hvor stor en andel af en ungdomsårgang, der gennemfører en videregående uddannelse til 60 pct. i 2020.
- Samtidig vil regeringen indføre en ny målsætning om, at mindst 25 pct. af en ungdomsårgang skal gennemføre en lang videregående uddannelse
- Regeringen vil derfor øge antallet af studiepladser, så flere unge får en uddannelse og behovet for veluddannet arbejdskraft opfyldes
- Forbedre overgangene fra en uddannelsessektor til en anden, f.eks. fra professionsbacheloruddannelserne til kandidatuddannelserne på universitet.

Hurtigere igennem uddannelserne

- Danske unge er væsentligt længere tid om at gennemføre deres uddannelse sammenlignet med unge i mange andre lande
- SU-systemet bevares i dets nuværende form - undersøge mulige positive incitamentter indenfor SU-systemet, der kan få unge til både at begynde tidligere på deres uddannelse og gøre uddannelsen hurtigere færdig end i dag
- **Så skal både bedre vejledning og nye optagelsesformer bidrage til at mindske frafaldet**

Mere uddannelse til dem, der har fået mindst uddannelse

- Den globale konkurrence kræver, at den danske arbejdsstyrke opkvalificeres, og at alle lønmodtagere bliver mere opstillingsparate. Det er derfor ikke nok at satse på at uddanne børn og unge
- Der er også behov for at forbedre kvalifikationerne blandt de voksne ufaglærte, så de bliver i stand til at varetage de nye job, der erstatter de gamle job, der flytter til udlandet
- Styrkelse af voksen- og efteruddannelsesindsatsen, bl.a. så flere ufaglærte får en kompetencegivende uddannelse. Målet er at løfte den samlede aktivitet, så flere personer får mulighed for at påbegynde en kompetencegivende uddannelse – enten på faglært eller videregående niveau.

Dansk Clearinghouse – rapporten om effekt af vejledning -1

- **Sammenfattende peger den eksisterende forskning om vejledningens effekter på følgende forhold:**
- Individuel vejledning har effekt, fordi den er personlig og kan tilpasses den enkelte. Det er en forudsætning, at vejlederen ikke dominerer.
- Gruppevejledning har effekt, når den indgår som fællesvejledning (informationer, oplæg m.m.) og vejledning, hvor klassen deles op til gruppediskussioner.
- Vejledningsredskaber som fx tekstmateriale, vejledningsprogrammer og hjemmesider er et nyttigt supplement, men skal kombineres med andre tiltag for at have effekt.

Dansk Clearinghouse – rapporten om effekt af vejledning - 2

- Praktik og besøgsdage er væsentlige for beslutningskompetence og følelse af afklaring, men effekt er betinget af grundig planlægning og opfølgning.
- **Det væsentligste synes dog at være, at flere interventionsformer (vejledningstiltag) indgår i vejledningen i en sammenhængende helhed.**
- Vejledning kan med fordel integreres i curriculum (læseplanen). På denne vis kan vejledning indgå i mere helhedsmæssige forløb.
- Netværk er nødvendigt for at skaffe praktik- og besøgspladser og repræsentanter for uddannelsesinstitutioner og erhvervsliv kan med fordel inddrages som oplægsholdere på institutionerne

Dansk Clearinghouse – rapporten om effekt af vejledning - 3

- Det er vigtigt med samarbejde på tværs af institutioner på samme niveau og på forskellige niveauer.
- Den vejledtes erkendelsesniveau og sociale baggrund har indflydelse på vejledningen. Der er ikke fundet faktorer, der knytter sig til etnicitet alene, kun hvis etnicitet knytter sig til ringe sociale kår.
- Vejledning har størst betydning for elever fra uddannelsesfremmede miljøer, men kan ikke i sig selv betyde brud med en negativ social arv.
- Af en del studier fremgår det, at der er særlige præferencer og fokuspunkter, der knytter sig til køn.

Dansk Clearinghouse – rapporten om effekt af vejledning -4

- Et enkelt studie har vist, at det kan være en fordel for unge kvinder i et 'mandefag', hvis de får deres egne fora, hvor de kan opleve faget og de sociale relationer uden deltagelse af de mandlige elever.
- Det har betydning, at vejlederen er tilstrækkeligt velinformeret, og det er en fordel, hvis vedkommende er uddannet som vejleder, men det personlige forhold mellem vejleder og den vejledte er af afgørende betydning for effekten.
- Forældre og kammerater har betydelig indflydelse som 'uformelle' vejledere.
- Forældre, lærere og vejledere indgår som rollemodeller.

Dansk Clearinghouse – rapporten om effekt af vejledning -5

Forhold, som ikke belyses tilstrækkeligt i den forskning, der ligger til grund for denne undersøgelse

- Det er væsentligt, hvornår vejledningsinterventionerne (vejledningstiltag) sættes ind (ikke for tidligt og ikke for sent i skoleforløbet), men det er ikke muligt på baggrund af denne undersøgelse at give et entydigt bud på, hvornår det rette tidspunkt er.
- Det er ikke muligt på baggrund af denne undersøgelse at sige noget om, hvilken rolle vejledningsforløbets varighed har for effekten.
- Det er ikke muligt på baggrund af denne undersøgelse at sige noget om de langsigtede effekter af vejledning.

Tak for opmærksomheden!

Og fortsat god kamp derude !